

Jógvan Sundstein, fyrrverandi ringformaður:

Vanlig menn-iskjanslig fáfongd

- Til dagligt hava politikarar virðing fyri hvør øðrum, men tá ið tað snýr seg um politiska orðaskiftið og politisku viðurskiptini hava tingfólk alt ov lítt virðing fyri hvør øðrum. Og tað er bara ein máti at broyta tað uppá og tað er at broyta hugburð, sigur Jógvan Sundstein um orðaskiftið á tingi

TURID KJOLBRO

Jógvan Sundstein, fyrrverandi politikari og tingformaður, kennir væl aftur tað, sum Gunnleig Durhuus, arkitektur og NLP-ráðgevi, sigur um kjakið og samskiftið millum politikarar.

- Tingfólk hava sum heild lyndi til bara at hava sína egna meining og lítismeta meiningina hjá øðrum. Tá ið aðrir politikarar koma við sínum grundgevingum lurta teir heilt týðiliga ikki eftir. Politikarar hava tað fyri at finna nokur einstøk brot úr úttalilsum teir koma við, so svara teir aftur og hanga teir út upp á tað. Summir hava betri evni til tað enn aðrir, - aðrir duga væl at vera skemtiligir og gera hinar til láurs. Hetta hevur altíð irriterað meg nógv. Tað ger einki um politikarar eru humoristiskir, men hetta at venda tí sum verður sagt á hendið og gera tað láurs í eini keðiligari ætlan dæmar meir ikki.

- Alt ov ofta fáa mál, ið eru til viðgerðar í tinginum,

ikkí nóg góða og neyva viðgerð. Lutvist er tað sjálv skipanin, ið hevur skyldina av tí. Tað er tíverri vorðið síðvenja, at samgonga og andstöða aldri koma til settis. Samgongan sigur eitt og andstöðan er bara imóti, fyri ein stóran part bara tí at hon er í andstöðu. Andstöðan roynir til eina og hvørja tíð at peika á nokur ting fyri at rettvísgera, at hon er imóti. Tað nýtist og eigur ikki at vera so. Sjálvsagt eigur ein andstöða at vera kritisk og finnur hon nakað at finnast at, skal hon gera tað við sakligum grundgevingum. Tá eigur samgongan at vera fús at tosa um tingini og rætta tey um tað er uppá sitt pláss, sigur Jógvan Sundstein.

Flokkarnir eru ikki so ymiskir

- Taka vit uppbyggingina við flokkum, so siggja vit, at tað er heilt ónøyleyst sum flokkar til eina og hvørja tíð altíð vilja profilera seg og leggja aðrar flokkar undir at vilja alt skeivt. Hetta er nógv meiri vanligt og

eyðkent enn tað er basis fyri í veruleikanum. Flokkarnir eru í grundini ikki so ymiskir. Vit siggja, at flokkar keglast um, hvør nú eigur æruna av hesum og hasum, og tað hevur ofta lyndi til at gerast fjákrut.

- Persónprofileringin er eisini týðilig og tað er vanlig menniskjanslig fáfongd. Slík profilering endar ofta við, at tú fert eftir einum øðrum. Ert tú fyrst vorðin politikari ert tú bangin fyri at detta burtur ímillum. Tí roynir tú alla tíðina at verja teg sjálvan og tá gongur tað fyri ein stóran part uppá persónin, í næsta umfari uppá flokkinn. Vit siggja ofta, tá ið samgonga og landsstýri eru skipað, at tað eru ávisir persónar og ávisir flokkar sum profilera seg sjálvar meiri enn heildina.

- Til dagligt hava politikararnir kanska virðing fyri hvør øðrum, men tá ið tað snýr seg um politiska orðaskiftið og politisku viðurskiptini hava tingfólk alt ov lítt virðing fyri hvør øð-

um. Og tað er bara ein máti at broyta tað uppá og tað er at broyta hugburð. Sum politikari eigur man at gera sær greitt, at man arbeidir fyri málum til frama fyri landið og samfelagið, og seinast fyri flokkinn og sær sjálvum.

Verri í dag

Jógvan Sundstein sat á tingi frá 1970 til 1994 fyri Fólkaflakkin, var tingformaður frá 1980-1984, løgmaður frá 1989 til 1991 og landsstýrismaður frá 1991 til 1993. Og sum politikari í eina fjórðingsöld metir Jógvan Sundstein, at orðaskiftið á tingið er verri í dag enn tað var fyrr.

- Kanska er munurin er ikki so stórur og møguleiga siggi eg tað øðrvísi í dag, nú eg ikki eru virkin í politikki. Eitt tað besta dømið, har tað heila fór av sporinum var t.d., hvussu Edmund Joensen var sum løgmaður. Hann var eitt gott dømi um, hvussu politikkur ikki skal fæst. Hvørja einasta ferð hann skuldi siga

Jógvan Sundstein, fyrrverandi politikari og tingformaður.

nakað sum løgmaður profileraði hann seg sjálvan og Sambandsflokkinn í staðin fyri at taka heildina og tosa um, hvat tanti heildini best. Tað er ein ógilla stórur munur millum Edmund Joensen sum løgmann og Anfinn Kallsberg sum løgmann. Gjøgnumgangandi tosar Anfinn Kallsberg vegna samgonguna og vegna politikarar sum heild. Eg havi ongantíð síðani hann gjordist løgmaður sæð, at hann profilerar seg sjálvan og flokkinn hann umboðar fram um hinar í sam-

gonguni. Í dag hava vit eitt landsstýri við einum løgmanni - og so havi eg eisini hug at taka landsstýrismannin í sjálfstýrismálum við - sum arbeidir fyri tí sum teir hava sett sær fyri. Teir fáa eitt mál fyri og annað eftir av skafu, arbeiddi gongur framá alla tíðina og hetta hevur vantað í føroyskum politikki. Higartil hava teir sakliga ført síni sjónarmið fram, teir hava sakliga greitt frá, hvat teir vilja og hava verið rættiliga sakligir í orðaskiftinum eisini, sigur Jógvan Sundstein.

Jógvan I. Olsen, fyrrverandi tingformaður:

Tingfólk gera ov lítið við politiska arbeiddið

- Kjakið á tingi í dag er verri enn tað var fyrr. Vit siggja, at stór mál fáa lítt viðgerð, og onnur mál, ið ikki eru so stór, fáa drúgva viðgerð. Og tað eru týðiliga tekin um, at politiska arbeiddið verður ikki nóg væl gjørt, sigur Jógvan I. Olsen um orðaskiftið á tingi

TURID KJOLBRO

Orsökini til tað mangan ósakliga orðaskiftið á tingi metir Jógvan Ingvarð Olsen, ið var løgtingsformaður seinasta valseið, er, at tingfólk seta seg ov lítið inn í tey einstøku málini, ið eru til viðgerðar. Aðrenn Jógvan I. Olsen fór burtur úr politikki tosaði hann fyri at bota um umstøðurnar hjá tingfólki við eitt nú at fáa eina nýggja og betri tinghús umframt at bera so í bandi, at tingarbeiðið verður hoveðsstarvið hjá tingfólki. Jógvan I. Olsen sat á tingi fyri Sambandsflokkinn frá 1970 til 1998, var tingformaður frá 1995 til 1998 og landsstýrismaður eitt skifti

seinast í áttatiárunum.

- Eg havi lagt til merkis yvir eitt langt tíðarbil, at tingfólk seta seg alt ov illa inn í málini, ið eru til viðgerðar, og gera ov lítið við sitt politiska arbeiddi. Og av tí at tey vita ov lítið um tað sum er til viðgerðar halda tey agitasjónstalar. Fyri at fjala út yvir, at teir kenna ov lítið til málið leggja teir í agitasjónstalanum eftir mótpartinum og tá kemur persónprofileringin inn í myndina. Hetta kemst fyri ein stóran part av, at tingfólk umframt tingarbeiðið hava eitt annað fulltíðarstarv við síðuna av. Tað klárar eingin. Síðani nýggja stýrisskipanin kom í gildi verður kravt meiri av ting-

fólki. Fyrr høvdu politikarar størri innlit í politiska arbeiddið, tí teir vóru í umsitningini. Soleiðis er tað ikki í dag.

- Um politikarar hava ov lítt virðing fyri hvør øðrum, veit eg ikki, men vit siggja jú, at teir dyrka ósemjur. Politikarar hava lyndi til ikki at hugsa út um sín flokk og tað hugmyndafroðina flokkurin stendur, eisini tá ið sokallað uttanveltað mál eru til viðgerðar. Teir vilja fyri ein og hvønn pris gera vart við seg og sín flokk. Og tað ger, at orðaskiftið á tingi mangan er ósakligt. Tað er sjálvsagt uppgávan og skyldan hjá løgtingsformanninum at heita á tingfólk um at halda

seg til málið og ikki taka slíkt, sum er óviðkomandi við. Annað kann hann ikki gera.

- Eg haldi næstan, at kjakið á tingi í dag er verri enn tað var fyrr. Vit siggja, at stór mál fáa lítt viðgerð. Fáir politikarar taka orðið, tí teir heilt einfalt ikki hava sett seg inn í málið. Ístaðin fyri fáa mál, ið ikki eru so stór, stóra og drúgva viðgerð. Og tað eru týðiliga tekin um, at politiska arbeiddið verður ikki nóg væl gjørt, sigur Jógvan I. Olsen.

Jógvan Ingvarð Olsen, fyrrverandi politikari og løgtingsformaður